

ЛІТАРАТУРА

1. *Карасик, В. И.* Языковой круг: личность, концепты, дискурс / В. И. Карасик. – Волгоград, 2002.
2. *Барт, Р.* Система моды. Статьи по семиотике культуры / Р. Барт. – М., 2003.
3. *Степанов, С. С.* Язык внешности / С. С. Степанов. – М., 2001.
4. *Bashaikin, N.* Kommunikation unter Freunden: russische und deutsche Sprache und Literatur im Vergleich; ein Sammelband / N. Bashaikin, R. Belentschikow, A. Burkhardt. – N. Novgorod, 2001.

**А. У. Бахур, В. М. Капліч,
Я. А. Шапарова, Н. І. Здановіч (Мінск)**

ЭКАЛАГІЧНАЯ СЦЕЖКА «КАЗКА НЕГАРЭЛЬСКАГА ЛЕСУ» ЯК АБ'ЕКТ РЭПРЭЗЕНТАЦЫІ ПРЫРОДЫ І КУЛЬТУРЫ БЕЛАРУСІ

У цяперашні час экалагічны турызм з'яўляецца адным з найбольш запатрабаваных відаў падарожжаў. На думку даследчыкаў, цікавасць да яго выклікана ўстойлівым пагаршэннем якасці навакольнага асяроддзя, а таксама павышэннем экалагічнай свядомасці людзей, у якіх з'явілася патрэба ў зносінах з прыродай [1].

Сёння пад тэрмінам *экалагічны турызм* разумеецца асаблівая форма падарожжаў, у якой адпачынак на прыродзе спалучаецца з пазнаннем яе аб'ектаў і з'яў [2].

У Рэспубліцы Беларусь адным з самых распаўсюджаных відаў экалагічнага турызму, які актыўна развіваецца ў апошні час, з'яўляецца падарожжа па экалагічных сцежках, дзе наведвальнікі могуць папаўняць свае веды пра прыроду.

Экалагічная сцежка – гэта спецыяльна распрацаваны і абсталяваны маршрут, які праходзіць праз розныя экалагічныя сістэмы, прыродныя аб'екты, архітэктурныя помнікі, якія маюць эстэтычную, прыродаахоўную і гістарычную каштоўнасць, на якім турысты атрымліваюць вусную (з дапамогай экскурсавода) або пісьмовую (стэнды і г.д.) інфармацыю аб гэтых аб'ектах. Арганізацыя экалагічнай сцежкі – адна з форм выхавання экалагічнага мыслення і светапогляду [3].

Для захавання і пашырэння біялагічнай разнастайнасці на Зямлі асаблівае значэнне маюць батанічныя сады. Назіраецца агульнасусветная тэндэнцыя ўзмацнення экалагічных, прыродаахоўных і сацыяльна значных функцый батанічных садоў на урбанізаваных тэрыторыях. У сувязі з гэтым, напрыклад, «Амерыканская асацыяцыя батанічных садоў і арбарэтумаў (дэндра-рыяў)» нядаўна змяніла сваю назву на новую: «Амерыканская асацыяцыя публічных паркаў і арбарэтумаў (дэндра-рыяў)», а некаторыя афрыканскія батанічныя сады атрымалі новую назву – «экалагічны цэнтр» [4].

У большасці сваёй батанічныя сады з'яўляюцца базай для вучэбнай работы навучэнцаў і студэнтаў па батаніцы, прыродазнаўстве, экалогіі, ахове прыроды, садовым дызайне.

У Заходняй Еўропе пачатак батанічным садам паклалі манастырскія сады, дзе былі аптэкарскія агароды. Наяўнасцю такіх садоў адрозніваліся ў першую чаргу манастыры ордэна езуітаў і ордэна Святога Роха. З манастырскімі супернічалі ўніверсітэцкія батанічныя сады, заснаваныя ў Оксфардзе, Кёльне (першы ўніверсітэцкі батанічны сад у свеце), а з XIX ст. яны ствараліся практычна пры кожным універсітэце Еўропы [5]. Батанічныя сады зямнога шара (усяго больш за 1 000) аб'ядноўваюцца заснаванай ў 1960 годзе Міжнароднай асацыяцыяй батанічных садоў (IABG), якая мае еўрапейскія і азіяцкія аддзяленні [6].

На тэрыторыі былога СССР найстарэйшы з існуючых батанічных садоў знаходзіцца ў Тбілісі (заснаваны ў 1625 г.). Самым першым на Беларусі быў Гродзенскі каралеўскі батанічны сад, які стварыў Жан-Эмануэль Жылібер згодна з загадам гродзенскага старасты А. Тызенгаўза. У 1778 г. у ім было 1 500 відаў экзатычных раслін. Потым Жылібер заклаў яшчэ адзін батанічны сад – пры Віленскім універсітэце [7]. Найстарэйшы з дзеючых на тэрыторыі Беларусі батанічных садоў – заснаваны ў 1847 г. Батанічны сад Беларускай сельскагаспадарчай акадэміі ў Горках.

Батанічныя сады выкарыстоўваюцца як для дэманстрацыі відаў, так і ў адукацыйных мэтах. Іх тэрыторыі найбольш прывабныя з пункту гледжання бяспекі для наведвальнікаў і прыстасаванасці для экалагічнага выхавання турыстаў і экскурсантаў. Менавіта таму для стварэння экалагічнай сцежкі намі абрана тэрыторыя батанічнага саду філіяла БДТУ, размешчанага на тэрыторыі Негарэльскага лягаса. Называецца экалагічная сцежка «Казка Негарэльскага лесу»: у склад экскурсійнага аповяду, акрамя навуковай інфармацыі аб прыродных аб'ектах, уключаны міфы і легенды беларусаў і іншых народаў, звязаныя з прыроднымі стыхіямі (лесам, вадой). Тэму «казачнасці» падтрымліваюць і назвы пунктаў прыпынку. Гэта спрыяе дасягненню наступнага:

- па-першае, аддаецца даніна народнай традыцыі, калі існавала глыбокая вера ў тое, што ўсе прыродныя стыхіі і сфера пражывання чалавека населены шматлікімі багамі і духамі (такім чынам міфалогія спрыяе захаванню слядоў традыцыйнай экалагічнай культуры);

- па-другое, выходзіцца паважнае стаўленне да спроб патлумачыць незразумелае, хоць гэтыя тлумачэнні сучасным чалавекам успрымаюцца як цікавая, найўная казка.

Экалагічная сцежка «Казка Негарэльскага лесу» мае працягласць 980 м, і ўключае ў сябе 11 пунктаў прыпынку, якія знаходзяцца ў партэрнай частцы і дэндрарыі батанічнага саду, заснаванага ў 1963 г. Кожны з прыпынкаў характарызуецца пэўнай фларыстычнай або гісторыка-культурнай каштоўнасцю. У найбольш цікавых пунктах сцежкі ўсталяваны 5 інфармацыйных стэндаў. На ўсім яе працягу наведвальнікі бачаць як асобныя драўляныя скульптуры, так і кампазіцыйныя групы, а таксама вырабы з лазы.

На першым прыпыначным пункце «Захавальнікі саду» («Garden Keepers») экскурсантаў даведваюцца пра тое, што ў пасадках партэрнай часткі батанічнага саду БДТУ расце 25 відаў і 70 дэкаратыўных формаў іглістых раслін [8]. Ролю «захавальнікаў» таямніц саду выконваюць не толькі Лесавік у выглядзе драўлянага карча з вачыма, але і шэраг туй (калона- і шарападобныя, пірамідальныя).

Другі прыпынак – «Мядзведжы куток» («Bear's Corner») – там наведвальнікаў сустракае драўляная скульптура мядзведзя. Беларусы лічылі, што мядзведзь – перакінуты ў звера чалавек (недарэмна можа хадзіць на дзвюх лапах і харчавацца расліннай і мясной ежай). Яшчэ ён лічыўся адным з увасабленняў бога Вялеса, а таму заступнікам хатніх жывёл. У знак асаблівага шанавання клышанога кожны год 6 красавіка беларусы адзначаюць «Камаедзіцу» – свята абуджэння Мядзведзя, ажыўлення прыроды і нараджэння вясны [9, с. 410]. Неабходны атрыбут гэтага свята – камы гарохавай кашы, якія прыносіліся ў лес як пачастунак мядзведзю. У гэтым кутку саду ўсё – для яго ці нагадвае пра яго: ляшчына мядзведжая, вішня птушыная, журавіны, вінаград, вялізныя пухнатыя суквецці гартэнзіі (так падобныя на «камы» кашы).

Журавіны ў Новай Англіі часам называлі *Bearberries* (літаральна «мядзведжая ягада»). Асабліва багатыя на гэтую карысную ягаду балоты Віцебшчыны і Палесся. Для людзей прывабная яна не толькі сваімі лекавымі якасцямі, але і простымі ўмовамі захоўвання: дастаткова заліць яе вадой і паставіць у халодным месцы. Першыя еўрапейскія пасяленцы называлі журавіны *Craneberry* (літаральна «ягада-журавель»), таму што раскрытыя кветкі на сцяблінах нагадвалі ім шыю і галаву жураўля. Недарэмна ў нас існуе дыялектная назва ягады – *жураўліны*.

Вінаград – расліна паўднёвая, аднак археолагі сведчаць, што ў Беларусі ён быў распаўсюджаны па меншай меры з XVI ст. Пацвярджэнне таму – яго выявы на кафлі печы.

Рэальныя мядзведзі лёгка залазяць на дрэвы (асабліва бортныя) і з задавальненнем штурмуюць каменныя вяршыні. Таму на нашай сцэцы побач з мядзведзем якраз дарэчы самаробны «ракарыі». Дзякуючы дызайнерскаму мастацтву ён ператварыўся ў сапраўдную «Каменную казку» («Stone Tale») – наш трэці прыпынак. Гэта – цудоўны свет з камення і кветак.

Шматлікія валуны на нашай зямлі – гэта сляды доўгай дарогі ледавікоў [10]. Пры дэталёвым вывучэнні валуноў навукоўцы-геолагі знаходзяць сотні відаў горных парод, самыя буйныя з якіх – гэта граніты і гнейсы (адпаведна 65–75 на 20–25 % з улічаных). Пераважаюць гэтыя пароды і сярод меншых па памеры камянёў, аднак сярод іх часта сустракаюцца парфірыты, крышталічныя сланцы, кварцыты і г.д., разнастайныя па колеры і структуры. Вапнякоў і даламітаў шмат сярод валуноў Мінскага і Віцебскага ўзвышшаў (уключаючы груды памераў у 1–1,5 м). Геолагі лічаць прадстаўнікоў гэтых ападкавых парод «абарыгенамі», выламанымі ледавікамі не ў Скандынавіі, як большасць каменных глыбаў, а дзесьці паблізу.

У Беларусі культ камянёў вядомы з даўніх часоў. Чалавека дзівіла яго нязменнасць, вечнасць у параўнанні са зменлівай прыродай. Народная фантазія верыла ў тое, што гэта не проста высечаныя ледніком груды, а закамняльныя людзі, жывёлы, выпечаны хлеб. Нават у наш час навукоўцы налічваюць больш за 500 кultaвых камянёў: камяні-абярэгі; камяні-следавікі (са следам Божай Маці, Ісуса, святых ці нават д'ябла). Нямала камянёў маюць дачыненне да дахрысціянскіх бостваў («Дажбогаў камень», «Вола-камень», «Пярун-камень»). Пасля прыняцця хрысціянства іх «перахрысцілі», гэта значыць альбо выбілі на іх крыж, як на славутых «Барысавых камянях» на Віцебшчыне, альбо паставілі побач крыж. Але сутнасць застаецца нязменнай: гэта па-ранейшаму месца пакланення, пра што сведчаць «ахвяры» у выглядзе манет, збажыны, стужачак і элементаў адзення побач з кultaвымі камянямі. Можа, неўсвядомленае шанаванне камянёў і садейнічала фарміраванню традыцыі ўключэння камянёў у кампазіцыі садоў і паркаў у якасці элементаў альпійскіх горак і ракарыяў.

Сярод камянёў ракарыя – касачы, кракос, нарцысы і цюльпаны, лён шматгадовы, а побач – яго «сваяк» лён-даўгунец. Можна сказаць, што ён беларусаў апрацаваў, гадаваў і лячыў. Акрамя нітак з валакна, з насення лёну атрымліваюць алей, які таксама выкарыстоўваюць для тэхнічных мэт. Гэты алей, як і насенне, ужываюць у медыцыне. Жмыхом, які атрымліваюць пры перапрацоўцы лёну, кормяць малочных жывёл. Высушанае і размолатае ільняное насенне злёгка падсольвалі і елі з варанай бульбай падчас шматлікіх пастоў. Для лячэння прэласцяў у немаўлят выкарыстоўвалі «саскобы» з туга нацягнутага ільнянога палатна. У фальклорнай традыцыі захаваліся шматлікія правілы і забароны на пасеў, уборку і апрацоўку нашай галоўнай тэхнічнай культуры. Нездарма паслядоўнасць аперацый ад сяўбы да вырабаў замацаваная ў песні пра тое, як «Пасеялі дзеўкі лён».

Калі мядзведзя ў ракарыі прывабілі б камяні, дык кветкі цікавыя істотам, якіх па легендзе Бог назваў сваёй «любімай казюлькай» і якія насяляюць «Пчаліны мегаполіс» («Bee's Megalopolis»), што знаходзіцца на 4-м прыпынку сцэжкі.

У свеце налічваецца каля 50 млн сем'яў меданосных пчол (каля 80 % ва Усходнім паўшар'і, 20 % – у Заходнім). На пачатак 2013 г. у Беларусі налічвалася каля 238 тыс. пчоласем'яў, прычым большасць з іх (81 %) – у фермерскіх гаспадарках. У Еўропе вядомыя разнастайныя пароды меданосных пчол [11, с. 235–245]. На тэрыторыі Палесся і Бярэзінскага біясфернага запаведніка захавалася ў чыстым выглядзе сярэдняруская парода пчол. Шырокае распаўсюджанне атрымала найбольш каштоўная помесь сярэднярускай і карпацкай парод. Гаспадаркі ўсіх катэгорый у год атрымліваюць у сярэднім 3 300 т мёду (з яго 2 800 т – прымаецца ад насельніцтва).

Пчаларства ў Беларусі прайшло доўгі шлях ад бортніцтва да сучасных пчальнікоў. Цяпер у Беларусі крыху больш за 900 гаспадарак. За апошнія гады колькасць пчаліных сем'яў па розных прычынах зменшылася ў 3 разы [12].

Як у сапраўдным мегаполісе, тут ёсць пчаліныя дамы (гэта пчальнік з вульямі) і месца працы (яблыневы сад і бярозава-лінавая прысада). З апошняй у 1963 годзе і пачынаўся дэндрарый гэтага батанічнага саду, які цяпер ператварыўся ў сапраўдны лес.

Нават цяпер лясы займаюць амаль трэцюю частку тэрыторыі Беларусі. У першабытную ж эпоху толькі рэкі – гэтыя «божыя дарогі» перасякалі непразныя лясныя гущары. Гэты таямнічы і небяспечны свет палохаў чалавека. Рэальнай пагрозай былі дзікія звяры, але чалавек «засяляў» лес і іншымі персанажамі, у існаванне якіх верыў. Духі лесу і вады ў традыцыйнай культуры фактычна выконвалі ролю «захавальнікаў» прыроды і тым самым фарміравалі экалагічную свядомасць.

Паводле легенд у лясах Беларусі жылі Пушчавік, Купальскі Дзядок, Кадук, Баба-яга (Ягіня), Лясун (Лесавік, Лясны дзед) [13]. Адзін з такіх «захавальнікаў» лесу – Гаевы дзед (Гаюн). Яго імправізаваны дамок прытуліўся на ўскрайку паляны на стаянцы «Уладанні Гаюна». Міфалогія беларусаў – адна з асноўных падтэм на прыпынках «У гасцях у Лазавіка» і «Кветкавая феерыя Русалкі». Праз міфалагічных персанажаў – Гаюна і Лесуна – разглядаецца і праблема аховы прыроды: лясоў і іх насельнікаў. Калі Гаюн зберагаў лясныя расліны, дык насельнікаў лесу ахоўваў Лясун, якога «чакаюць» мядзведзі на паляне наступнага прыпынку.

Батанічныя сады – асяродак распаўсюджвання інтрадучэнтаў (мігрантаў) у свеце, як і ў Беларусі. «Абарыгены» ў нашых лясах – гэта каля 1 650 вышэйшых раслін. З іх 28 відаў дрэў, каля 60 кустарнікаў. Інтрадучэнты («мігранты») у нашым садзе – 650 відаў дрэваў і кустоў (з Паўночнай Амерыкі – больш за 150, з Японіі і Кітая – больш за 50, з Еўропы – больш за 300).

На прыпынку «Царства Голанасенных», адзін з 4 абарыгенных відаў якіх – сасна – з’яўляецца асноўнай лесаўтваральнай пародай у Беларусі, выразна бачная аб’ектыўная роля батанічных садоў у свеце і ў нас. У садзе большасць з відаў Голанасенных – інтрадучэнты: сасна Веймутава, елка белая, ніхта, лістоўніца, туя, тсуга, псеўдотсуга Мензіса.

Балоты – яшчэ адно прыроднае асяроддзе беларусаў. Яны займаюць плошчу ў 2,5 млн га [14] і паводле спосабу ўтварэння падзяляюцца на 3 тыпы. Ім адпавядаюць 3 міфічныя істоты: Балотнік, Багнік і Аржавенік [13]. А гаспадаром балотных раслін лічыўся Лазавік. На стэндзе прыпынку «У гасцях у Лазавіка» адлюстраваны гэты міфічны гаспадар – аднавокі карузлік памерам з пазурык. Густыя кусты пераплеценага лазняка былі домам для яго гарэзлівых спадарожнікаў – Лознікаў.

Дэкаратыўна-ліставыя дрэвесныя расліны ў садзе прадстаўлены 35 відамі і 45 дэкаратыўнымі формамі. Гэта віды і садовыя формы барбарыса, бярозы, бузіны, граба, вярбы, пузыраплодніку, рабіны, ляшчыны [8]. Менавіта апошняю расліну беларусы памылкова называюць «арэхам». Пра гэта даведваюцца наведвальнікі на прыпынку «Залаты арэшак». З 6 відаў роду арэх нашага саду амаль абарыгенным з’яўляецца грэцкі, які паспяхова выпявае на Палессі. А найлепш з прыхадняў у азеляненні Мінска прыжыўся арэх манчжурскі.

У Беларусі, як і ва ўсёй Еўропе, у садова-паркавым мастацтве па чарзе панавала мода на французскі ці англійскі паркі. Неад’емнай часткай батанічных садоў заўсёды былі вадаёмы. На прыпынку «Кветкавая феерыя Русалкі» вакол вадаёма з фантанам размяшчаецца калекцыя кветкава-дэкаратыўных раслін, што ўключае 28 відаў і гатункаў аднагадовых, 17 двух- і 254 шматгадовыя кветкавыя культуры. Іх дапаўняе калекцыя ліставых куставых раслін, якія прыгожа квітнеюць, што ўключае 45 відаў і 103 дэкаратыўныя формы і гатункі [8].

Драўляная Русалка на беразе вадаёма сушыць валасы на сонцы і з захапленнем назірае за кветкавым морам, што відазмяняецца з вясны да восені. Гэта адзін са шматлікіх духаў вады, што з эпохі рамантызму стаў таксама вобразам літаратурных твораў. У міфалогіі беларусаў вядомы яшчэ Вадзянікі, Азярніцы, Вірнікі, Баламуцень і г.д. Але толькі аднаму з духаў вады прысвечаны цэлы абрадавы тыдзень, які так і называецца – Русальны [13, с. 562–569].

Такім чынам, экскурсія па вучэбна-пазнавальнай экалагічнай сцежцы «Казка Негарэльскага лесу» дае магчымасць вывучэння асаблівасцей не толькі флоры і фаўны Беларусі, але яе матэрыяльнай і духоўнай культуры, наведвальнікі знаёмяцца з міфалагічнымі ўяўленнямі мясцовага насельніцтва, якія склаліся яшчэ ў першабытную эпоху і актыўна спалучаюцца з сучаснымі этнаграфічнымі святамі.

ЛІТАРАТУРА

1. Бессараб, Д. А. Вопрос о происхождении экологического туризма / Д. А. Бессараб // Труды БГТУ. Лесное хозяйство. – 2015. – № 1 (174). – С. 240–243.
2. Сергеева, Т. К. Экологический туризм / Т. К. Сергеева. – М. : Финансы и статистика, 2004. – 358 с.
3. Рекомендации по развитию экологического туризма в Беларуси [Электронный ресурс] // Белгипролес. – 2008. – Режим доступа : www.belgiproles.by/documents/doc_60.pdf. – Дата доступа : 28.02.2015.
4. Ботанические сады [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://studopedia.ru/3_103417_botanicheskie-sadi.html. – Дата доступа : 15.01.2017.
5. Ботанические сады [Электронный ресурс] // Дендрологические парки и ботанические сады. – Режим доступа : official.academic.ru/5271. – Дата доступа : 15.01.2017.
6. Головкин, Б. Н. Ботанические сады [Электронный ресурс] / Б. Н. Головкин. – Режим доступа : <http://knowledge.su/b/botanicheskie-sady>. – Дата доступа : 15.01.2017.
7. Энцыклапедыя гісторыі Беларусі : у 6 т. – Мінск : БелЭн, 1996. – Т.3. – С. 380.
8. Ботанический сад [Электронный ресурс] / БГТУ. – Режим доступа : <https://www.belstu.by/faculties/lh/lpisps/botanicheskij-sad.html>. – Дата доступа : 20.12.2016.

9. Жыцця адвечны лад : Беларускія народныя прыкметы і павер'і : у 3 кн. / уклад. У. Васілевіч. – Мінск : Маст. літ., 1998. – Кн. 2. – С. 410.
10. Камні і валуны Беларусі [Электронны рэсурс] / Фотээнцыклапедыі Беларусі. – Режим доступу : <http://www.fotobel.by/valuny-belarusi/>. – Дата доступу : 12.02.2017.
11. Каплич, В. М. Основы пчеловодства : учеб. пособие / В. М. Каплич [и др.] ; под ред. В. М. Каплича. – Минск : БГТУ, 2009. – С. 235–245.
12. Проблемы и направления развития пчеловодства в Белоруссии [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://roypchel.ru/pchelovodstvo/v-belorussii.html#h2_1. – Дата доступа: 15.01.2017.
13. Зямная дарога ў вырай. Беларускія народныя прыкметы і павер'і : у 3 кн. / уклад. У. Васілевіч. – Мінск : Маст. літ., 1999. – Кн. 3. – 654 с.
14. Болота Беларусі [Электронны рэсурс] // Фотээнцыклапедыі Беларусі. – Режим доступа : <http://www.fotobel.by/foto-belorusskoj-prirody/bolota-belarusi/>. – Дата доступа : 12.02.2017.

Т. І. Голікава, І. В. Владыка (Мінск)

**БЕЛАРУСКІЯ РЭАЛІІ Ў КАНТЭКСЦЕ МІЖКУЛЬТУРНЫХ КАНТАКТАЎ:
НАЙМЕННІ ТУРЫСТЫЧНЫХ АБ'ЕКТАЎ
У АНГЛАМОЎНЫМ ДАВЕДНІКУ «BELARUS»**

У апошнія гады ў Беларусі вялікая ўвага надаецца пытанню развіцця міжнароднага турызму і пазітыўнага іміджу краіны за мяжой. Адзін з аспектаў гэтага пытання – стварэнне разнастайнай турыстычнай прадукцыі (мапаў, тэкстаў экскурсій, турыстычных дапаможнікаў) на замежных мовах, а перадусім на англійскай мове. Адной з актуальных праблем, якія паўстаюць перад іх стваральнікамі, з'яўляецца перадача сродкамі замежных моў беларускіх рэалій.

Як вядома, рэаліі (або рэаліі-з'явы) – гэта культурна-спецыфічная інфармацыя пра прадметы, паняцці ці з'явы, уласцівыя жыццю (быту, культуры, гісторыі) пэўнай этнакультурнай супольнасці і незнаёмыя практычнаму вопыту іншых этнакультурных супольнасцей. У цэнтры нашай увагі – рэаліі-словы, гэта значыць моўныя сродкі абазначэння рэалій-з'яў (словы, словазлучэнні і сказы), інакш кажучы, моўныя носьбіты нацыянальных і гістарычных своеасаблівасцей ці каларыту.

Асаблівасці перадачы беларускіх рэалій прааналізаваны намі на прыкладзе даведніка «Belarus» брытанскага выдавецтва «The Bradt Travel Guides», вядомага як першы замежны турыстычны даведнік на англійскай мове, прысвечаны Беларусі. Ён утрымлівае практычную інфармацыю, а таксама шматбакова раскрывае турыстычны патэнцыял усіх шасці абласцей краіны [1]. Па словах аўтара Найджэла Робертса (Nigel Roberts), які з 2001 г. штогод наведвае Беларусь і імкнецца расказаць пра яе найбольш праўдзівя, каб «стварыць своеасаблівы мост паміж заходнімі чытачамі і турыстычнай інфра-